

dosarul nr.2ra-1471/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (A. Negru)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Pahopol, I. Țurcan, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Sergiu Conovalu, împotriva deciziei din 30 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării împotriva lui Sergiu Conovalu cu privire la încasarea sumei în contul restituirii salariului încasat în perioada dezvoltării profesionale,

c o n s t a t ă:

La 22 noiembrie 2016, Ministerul Apărării a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Sergiu Conovalu, solicitând încasarea sumei în contul restituirii salariului încasat în perioada dezvoltării profesionale în mărime de 94 310 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordinul Ministerului Apărării nr. 300 din 10 august 2012, pârâtul a fost detașat la studii la masterat în administrare publică din cadrul Universității Syracuse din orașul New York, SUA, în perioada 16 august 2012 – 31 decembrie 2013. Ulterior, prin ordinul Ministrului Apărării nr. 389 din 05 august 2015, Sergiu Conovalu a fost detașat la studii în cadrul Programului de Studii Europene Interdisciplinare, desfășurat în cadrul Colegiului Europei din orașul Varșovia, Polonia, în perioada 08 august 2015 – 17 iunie 2016.

A comunicat că între Ministerul Apărării și Sergiu Conovalu au fost semnate contracte succesive de îndeplinire a serviciului militar pentru perioadele 16 august 2012 – 31 decembrie 2018 și, respectiv 08 august 2015 – 17 iunie 2021, care includeau perioada studiilor și 5 ani de serviciu militar după absolvirea acestora, în condițiile art. 29 al. (4) din Legea cu privire la statutul militarilor, nr. 162 din 22 iulie 2005.

Concomitent, între Ministerul Apărării și maiorul Sergiu Conovalu a fost încheiat un acord cu privire la trimitere la studii, prin care pârâtul și-a asumat obligația să îndeplinească serviciul militar în Armata Națională, pe un termen de 5 ani, după finalizarea studiilor (18 iunie 2016 – 17 iunie 2021), iar în cazul eliberării

din cadrul Serviciului militar prin contract, până la expirarea termenului de 5 ani după absolvirea studiilor, să restituie cheltuielile pentru instruire.

A menționat reclamantul că, după revenirea la 17 august 2016 de la studii, pârâtul a depus raport personal privind eliberarea din serviciul militar prin contract, în rezervă, din inițiativă personală.

Prin urmare, a concretizat că cu pârâtul au fost petrecute convorbiri, în cadrul cărora dânsul a fost informat că, este apt din punct de vedere medical pentru îndeplinirea serviciului militar, a obținut mai multe studii în timpul îndeplinirii serviciului militar necesare Armatei Naționale și urmează să continue activitatea în funcția deținută. Însă, invocând motive formale pârâtul a solicitat eliberarea sa din serviciu militar prin contract, depunând raportul de eliberare din serviciu.

Astfel, prin ordinul Ministrului Apărării din 08 septembrie 2016, maiorul Sergiu Conovalu a fost eliberat din serviciu militar prin contract și trecut în rezervă în baza pct. 140 lit. m) (inițiativa personală a militarului) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în forțele armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006.

Invocând neconformarea de către Sergiu Conovalu asupra condițiilor legale și contractuale de îndeplinire a serviciului militar, a considerat reclamantul că, a survenit obligația de restituire a cheltuielilor suportate de către structura militară pentru procesul de formare profesională și a solicitat încasarea de la Sergiu Conovalu în beneficiul Ministerului Apărării a sumei de 94 310 lei în contul restituirii salariului încasat pe perioada dezvoltării profesionale.

În drept, și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art.4 alin.(2), art.38 alin.(3) și (4) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; art.35 alin.(1) din Legea cu privire la statutul militarilor; art.27 alin.(6) din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei; art.4 alin.(1) pct.13 din Legea taxei de stat; pct.8 al Anexei nr.6 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009; art.38, 85 alin.(1), lit.i), 166, 167 din Codul de procedură civilă.

Prin hotărârea din 19 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Ministerului Apărării.

În susținerea soluției sale, prima instanță invocând prevederile Legii nr.1245 din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și prevederile Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, a conchis că salariul achitat militarului în perioada dezvoltării profesionale nu intră în noțiunea de cheltuieli de instruire, aceasta fiind o parte a soldei militarului (art. 2 din Legea cu privire la statutul militarului).

Totodată, prima instanță a concluzionat că prin semnarea acordului la momentul detașării la studii la Universitatea Syracuse din orașul New York, SUA și în cadrul Programului de Studii Europene Interdisciplinare, desfășurat în cadrul Colegiului Europei din orașul Varșovia, Polonia, în perioada 08 august 2015 – 17 iunie 2016, pârâtul în mod cert nu și-a asumat obligația de a restitui salariul primit, în caz de întrerupere a contractului.

Prin urmare, afirmațiile reclamantului precum că suma de 94 310 lei ar constitui cheltuieli de instruire a militarului, nu au fost reținute.

Considerând neîntemeiată hotărârea primei instanțe, la 26 aprilie 2017, Ministerul Apărării a declarat apel, solicitând casarea integrală a hotărârii

contestate cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie admisă.

Prin decizia din 30 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ministerul Apărării, casată integral hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 19 aprilie 2017, și emisă o nouă hotărâre prin care s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării, s-a încasat din contul lui Sergiu Conovalu în beneficiul Ministerului Apărării, salariul încasat pentru perioada dezvoltării profesionale în sumă de 94 310 lei și taxa de stat în beneficiul statului în suma de 2 121,97 de lei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a menționând prevederile art. 35 alin. (11) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2015 cu privire la statutul militarilor, art. 27 alin. (6) din Legea nr.1245 din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, a reținut că Sergiu Conovalu a fost trecut în rezervă în baza pct. 140 lit. m) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941, prin urmare, este obligat prin lege să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar.

La fel, instanța de apel a reținut drept eronată concluzia primei instanțe precum că, în acordul încheiat între părți, nu a fost prevăzută vreo consecință a neexecutării obligațiilor contractuale, or, însăși în textul acordului este prevăzută expres obligația lui Segiu Conovalu să îndeplinească serviciul militar în Armata Națională, pe un termen de 5 ani, după finalizarea studiilor. Iar, în cazul eliberării din cadrul serviciului militar prin contract, până la expirarea termenului de 5 ani după absolvirea studiilor, dânsul se obligă să restituie cheltuielile pentru instruire, (f.d. 10).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 31 mai 2018, Sergiu Conovalu a declarat recurs, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei din 30 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 19 aprilie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurentul consideră că soluția instanței de apel este eronată, menționând că aplicarea legislației ce reglementează activitatea funcționarului public asupra militarului este inadmisibilă. Or, conform legislației în vigoare, militarii nu cad sub incidența Legii nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, ci asupra militarilor se aplică legea specială (cu privire la funcția militarilor).

A notat recurentul că, nu orice cheltuieli pe perioada detașării pot fi încasate de la militar, ci doar cele specificate în legislația în vigoare.

Astfel, în conformitate cu Legea nr. 250 din 09 iulie 2004 privind interpretarea unei sintagme din articolul 27 alineatul (6) din Legea nr. 1245 din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, prin sintagma cheltuieli pentru instruire, se subînțelege acoperirea cheltuielilor, calculate în mod proporțional, ce cuprind mijloacele bănești achitate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire, cheltuieli pentru cazare, echipament, alimentație și asigurare medicală.

Prin mijloacele bănești (financiare), conform Hotărârii Guvernului nr. 10 din 05 ianuarie 2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova, se are în vedere diurna sau indemnizația zilnică acordată salariatului în scopul compensării cheltuielilor

suportate suplimentar de salariat în timpul delegării.

În acest context, Ministerul Apărării a indicat faptul că pe perioada deplasării (detașării), acestuia (militarului) nu i se va compensa cheltuielile de deplasare (diurnele, cheltuielile de cazare, etc).

Prin urmare, salariul primit pe parcursul perioadei de detașare la studii a militarului nu se încadrează în noțiunea de cheltuieli pentru instruire.

Prin referința depusă la 08 august 2018, Ministerul Apărării a menționat că recursul înaintat de Conovalu Sergiu, conține obiecțiile de fapt și de drept care deja au constituit obiect de studiere și verificare de către instanțele ierarhic inferioare, primind o apreciere corespunzătoare, temei din care a solicitat a fi considerat inadmisibil.

Instanța de recurs constată că, decizia din data de 30 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, fost expediată recurentului la 25 martie 2018 (f.d. 87), însă deoarece la materialele cauzei nu există dovada recepționării acesteia, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma art. 434 din Codul de procedură civilă, consideră recursul depus la data de 31 mai 2018, în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Argumentele recurentului precum că, instanțele de judecată eronat au aplicat normele de drept material se resping, deoarece circumstanțele cauzei au fost determinate de prima instanță și de instanța de apel și apreciate corect de instanța de apel cu argumentări adecvate bazate pe normele de drept ce reglementează raportul juridic în litigiu.

Astfel, instanța de recurs notează că, recurentul nu a invocat nici un argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol Completul reține că, recursul declarat nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Completul de admisibilitate relevă că, prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce recurentul a avut posibilitatea de a fi auzit de prima instanță și de instanța de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, lui Conovalu Sergiu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și a interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, Completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de

procedură civilă,completul Colegiului civil comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Conovalu Sergiu.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari